

[illegible]

Архітектура підзвітності та еволюція законодавства в країнах ЄС

Еволюція підзвітності: Від тіні до прозорості

Мета

Підзвітність у прийнятті державних рішень.
Забезпечення прозорості впливу на політику.

Каталізатор

Зростання суспільного занепокоєння щодо прихованого впливу на законодавчий процес та антикорупційні розслідування (наприклад, у Франції та Польщі).

Рішення

Створення реєстрів, кодексів поведінки та систем санкцій для формалізації відносин між владою та бізнесом.

Карта регулювання лобізму в ЄС

Обов'язкові вимоги

6 держав ЄС (Австрія, Франція, Ірландія, Литва, Польща, Словенія) + Каталонія та Велика Британія. Закон вимагає реєстрації під загрозою штрафів.

М'яке регулювання

5 держав (Бельгія, Німеччина, Італія, Нідерланди, Румунія).
Реєстрація добровільна, але дає привілеї доступу.

Саморегулювання

7 держав.
Правила встановлюються самими асоціаціями фахівців із суспільних зв'язків.

Martinique

Guyane

Canarias

Réunion

Mayotte

Liechtenstein

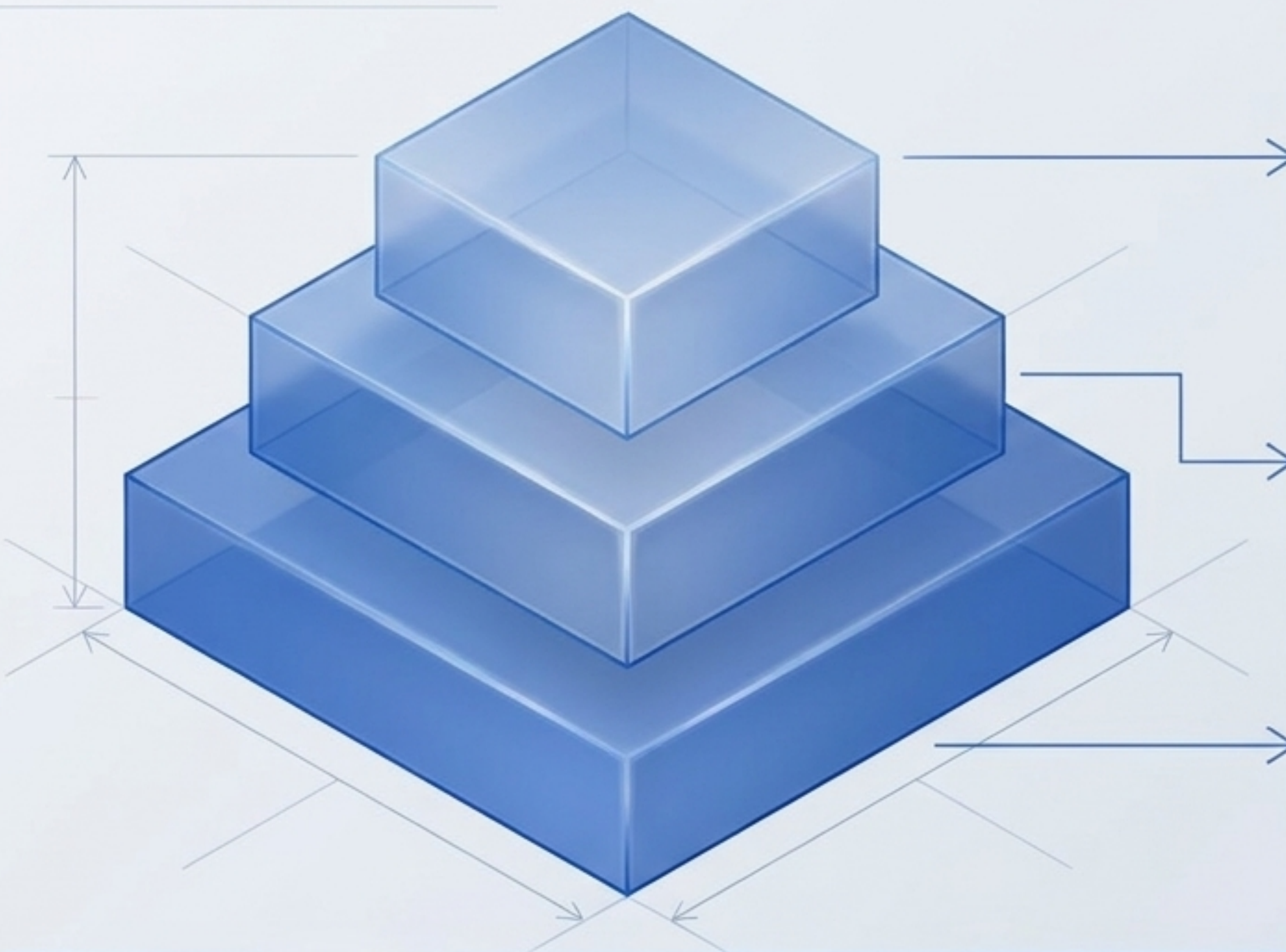

Guadeloupe

Malta

Обов'язкове регулювання: Закон як інструмент

Законодавчий акт:

Чітке юридичне визначення поняття "лобізм" та вичерпний перелік осіб, які підпадають під дію закону.

Публічний реєстр:

Обов'язкове розкриття клієнтів, бюджетів та цільових законопроектів перед початком діяльності.

Жорсткі санкції:

Фінансові штрафи, позбавлення доступу, та кримінальна відповідальність за порушення.

Ключовий інсайт: У цих країнах лобіювання без реєстрації є незаконним.

Жорсткий контроль: Досвід Франції та Ірландії

Франція (Loi Sapin II, 2017)

2 210 зареєстрованих організацій.

Фокус

Незалежний контроль. Керується антикорупційним органом (HATVP).

Механізм

Включає всі організації, чия "регулярна діяльність" — вплив на уряд.

Санкції

Суворі покарання — 1 рік в'язниці та штраф €15 000.

Ірландія (Regulation of Lobbying Act, 2015)

2 110 зареєстрованих організацій.

Фокус

Широке охоплення посад та тематик.

Механізм

Щоквартальне звітування. Включає навіть комунікації щодо зонування земель, охоплює роботодавців, персонал та третіх осіб.

Санкції

Штрафи до €25 000 та розслідування спеціального Комісара.

Цифровізація та перехресний контроль

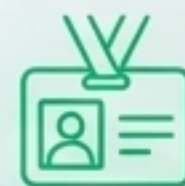
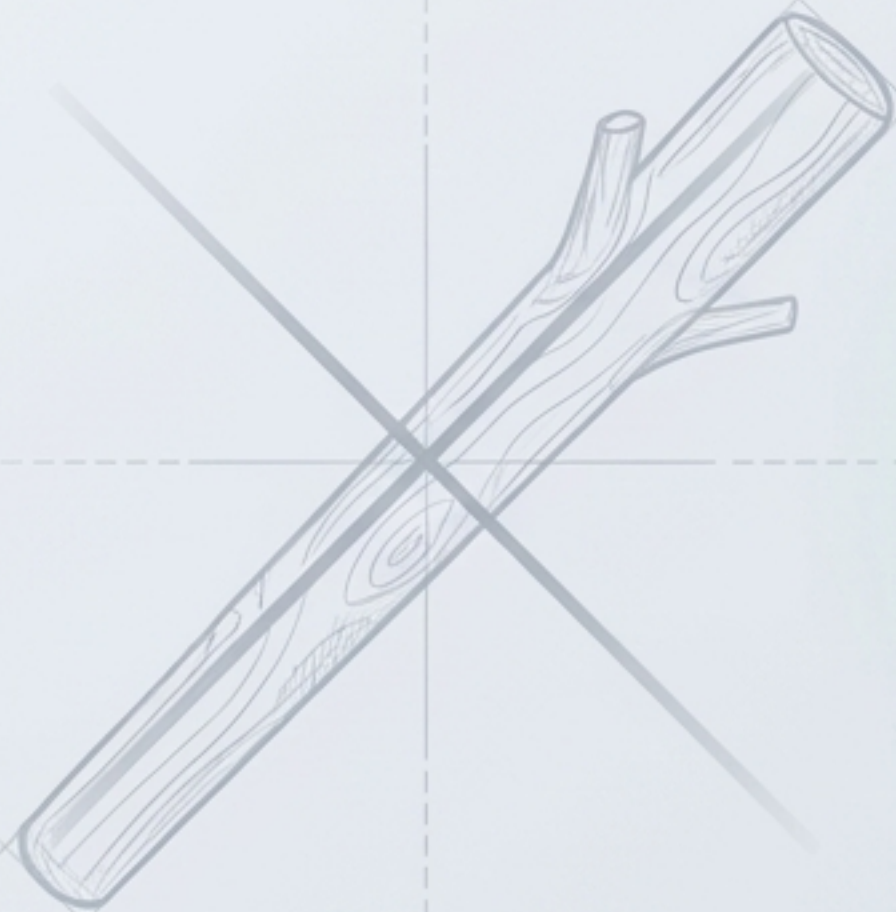
Новітні закони (2020 рік) переносять відповідальність на обидві сторони діалогу, унеможливаючи приховування зустрічей.

Анатомія санкцій: Ціна порушень

Окрім штрафів, країни застосовують нефінансові санкції: заборона на професію від 3 до 24 місяців (Словенія), розірвання укладених державних контрактів (Австрія), публічний осуд ("naming and shaming" - Ірландія).

М'яке регулювання: Стимули замість покарань

Допуск до будівель парламенту

Автоматичні сповіщення про нові законопроєкти

Запрошення на комітетські слухання та публічні консультації

Держава не змушує реєструватися, але створює умови, за яких ефективна робота без реєстрації стає неможливою.

Перепустка до влади: Досвід Німеччини та Бельгії

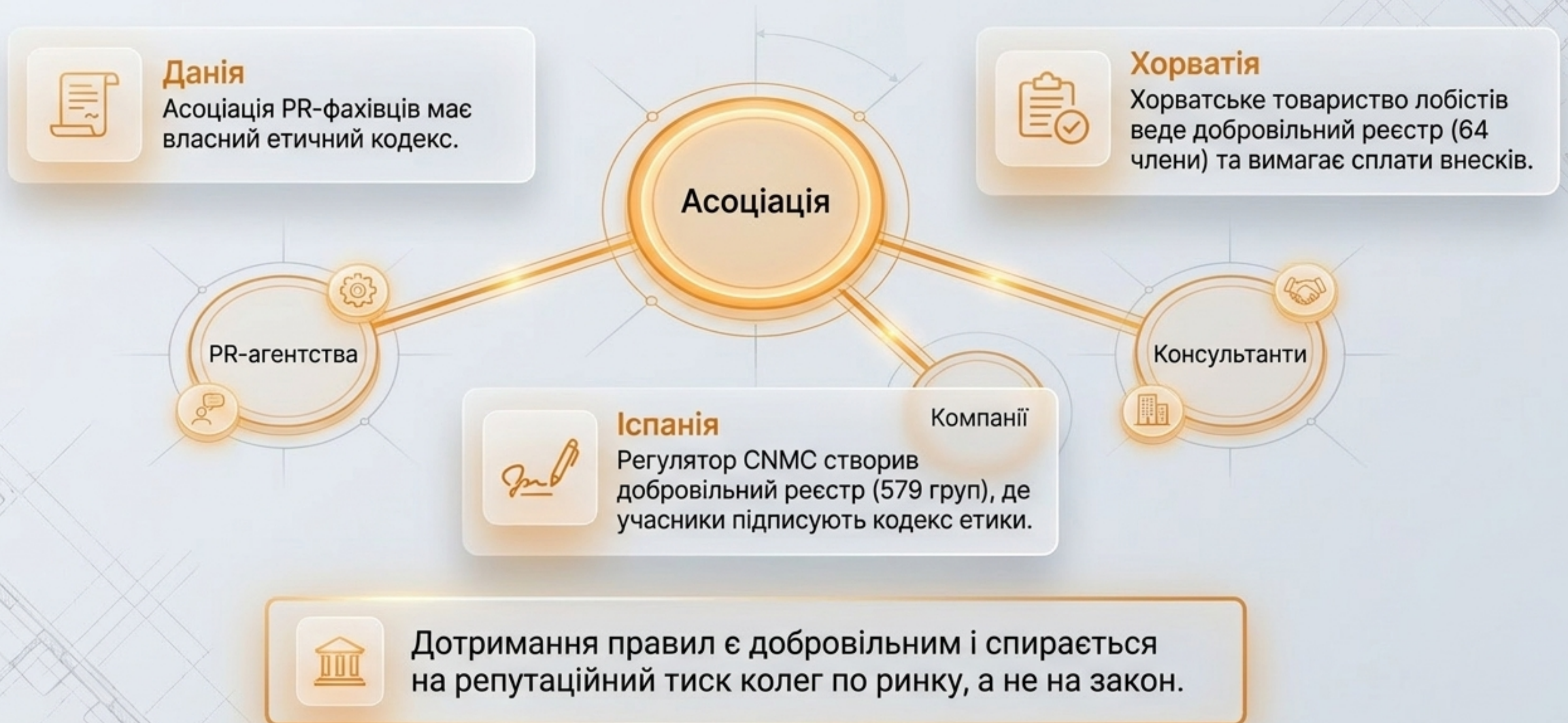
Вимоги: Щоб отримати перепустку, організація розкриває: склад правління, фінансування, цілі та список клієнтів (Німеччина - 2 285 організацій у реєстрі Бундестагу).

Еволюція транзиту: Німеччина перебуває в процесі змін. У 2021 році Бундестаг ухвалив закон, який переводить цей добровільний формат у розряд суворих обов'язкових реєстрів зі штрафами до €50 000.

Привілеї: Дає право перебувати в кулуарах, відвідувати бібліотеку та слухання комітетів. Без бейджа (і реєстрації) неможливо офіційно виступити перед депутатами.

Саморегулювання: Етика всередині індустрії

На шляху до змін: Країни в процесі транзиту

Саморегулювання

Проект закону

Обов'язковий закон

Чехія

Законопроекти №565 та №566.

Планується обов'язкове щоквартальне звітування про лобійованих осіб та прив'язка до "законодавчого сліду".

Реєстрація буде умовою доступу до парламенту.

Фінляндія

Урядова програма демократії.

Робоча група готує закон про національний реєстр лобістів.

Запуск електронного реєстру заплановано на 2023 рік.

Матриця механізмів прозорості

Жорсткість регулювання

	Austria	Belgium	Bulgaria	Catalonia	Croatia	Czechia	Denmark	Estonia	Finland	France	Germany	Ireland	Italy	Latvia	Lithuania	Malta	Poland	Portugal	Romania	Slovakia	Slovenia	Spain	Sweden	The Netherlands	United Kingdom	Scotland
Тип законодавства		Orange	Grey	Orange	Orange	Orange	Orange	Grey	Orange	Blue	Green	Green	Green	Orange	Green	Grey	Blue	Grey	Green	Grey	Blue	Orange	Orange	Green	Blue	Orange
Тип реєстру		Green	Grey	Green	Green	Green	Grey	Grey	Grey	Blue	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Blue	Grey	Grey	Grey	Blue	Green	Grey	Blue	Blue	Green
Кодекс поведінки		Orange	Blue	Orange	Orange	Orange	Orange	Grey	Orange	Blue	Orange	Green	Orange	Orange	Green	Orange	Orange	Grey	Blue	Grey	Orange	Orange	Orange	Orange	Blue	Orange
Кількість зареєстрованих	345				79	64			2210	2285	2110		140	151		507	241		82		579		114	166		1366

Життєвий цикл легального лобіста

Реєстрація

Внесення даних про клієнтів та фінанси в публічну базу (до початку діяльності).

Етика

Підписання обов'язкового Кодексу поведінки (напр., Франція, Ірландія).

Комунікація

Захищений та фіксований контакт з посадовцями.

Звітність

Щоквартальна публікація "Законодавчого сліду" щодо конкретних законів.

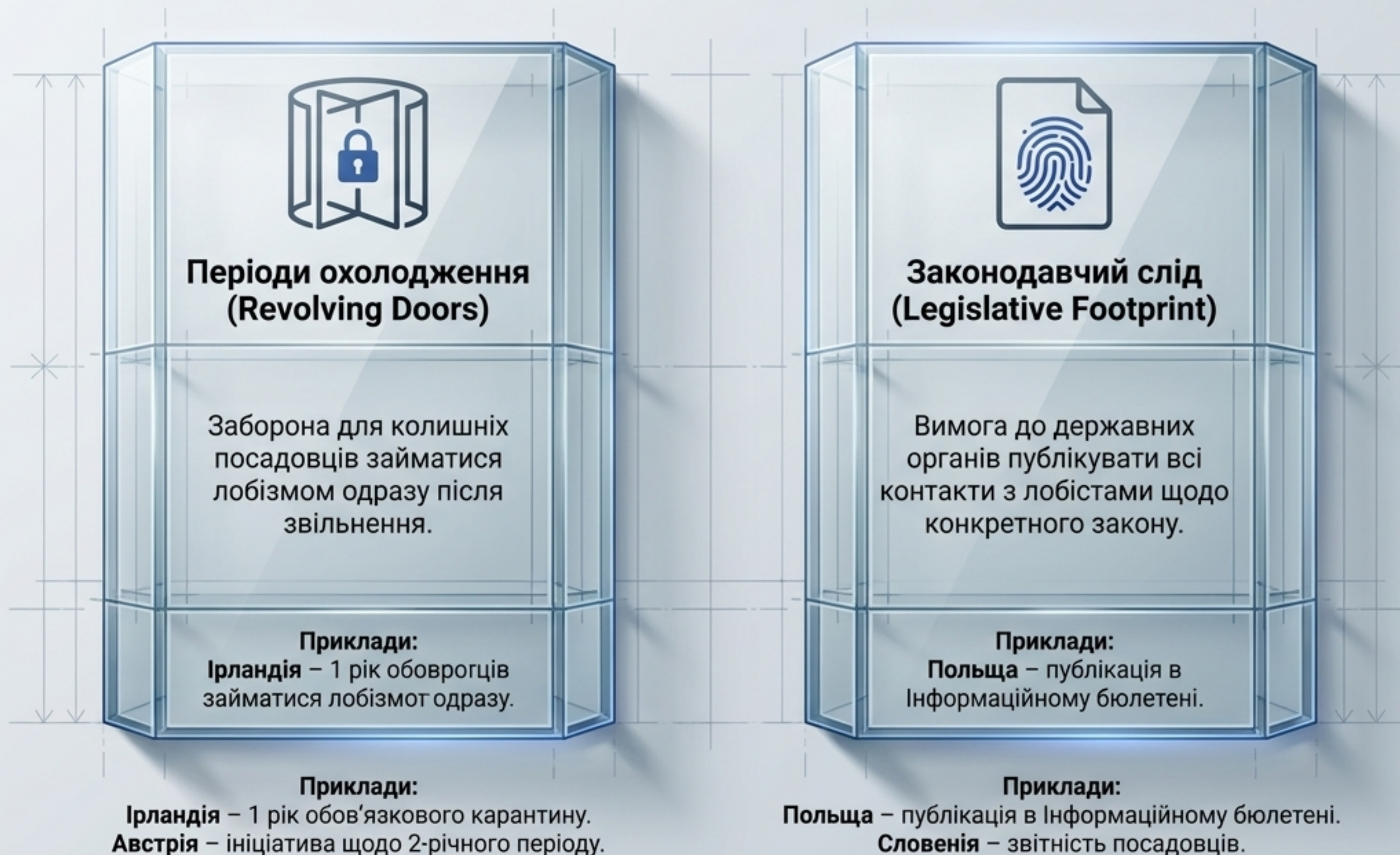

Транзит

Дотримання "періоду охолодження" при зміні кар'єри між владою та бізнесом.

Запобігання конфлікту інтересів: Складні бар'єри

Майбутнє прозорості: Ключові тренди Європи

Незворотний перехід до обов'язковості

Європа відмовляється від саморегулювання. Країни "помаранчевої зони" (Чехія, Фінляндія) та "зеленої" (Німеччина) розробляють жорстке законодавство під тиском суспільства.

Цифровізація підзвітності

Майбутнє за перехресними електронними деклараціями (модель Литви та Словенії), де зустріч неможливо приховати через двосторонній контроль.

Баланс батога та пряника

Найефективніші моделі поєднують суворі фінансові санкції за порушення з інституційними привілеями (доступ до парламентських слухань та ранніх драфтів) для зареєстрованих експертів.

